

De geestelijke verlating

Om dezer dingen wille ween ik; mijn oog, mijn oog vliet af van water, omdat de trooster, die mijn ziel zou verkwikken, verre van mij is; mijn kinderen zijn verwoest, omdat de vijand de overhand heeft. Klaagliederen 1 : 16.

I. Ten eerste wil ik iets zeggen ontkennderwijs:

a. *Zij is niet in de natuurlijke onwedergeborene mensen.*

Al bezitten die ook enige algemene gaven des Geestes, die bedoelen wij hier toch niet, want zij zijn in de volstrekte zin niet geheiligd. Neemt dus God van hen de Geest weg, dan komen zij om, zie dat in Saul en anderen.

b. *Zij is niet rechterlijk in de volstrekte zin genomen.*

Want zij gaat over de wedergeborene. Dus kunnen wij de mens, waarover wij thans spreken, plaatsen voor God als zijn Schepper, voor Gods als zijn Rechter en voor God als zijn Vader.

c. *Zij is niet verdienstelijk.*

In geen geval zou zij iets kunnen verdienen of iets betalen; dat zou in strijd zijn met het verbond, het Evangelie en Christus.

d. *Zij is niet borgtochtelijk.*

Daar heeft ze niets van; dat kwam alleen op Christus; Die heeft de pers alleen getreden, al heeft ze enige gelijkvormigheid met Zijn lijden en Zijn dood.

e. *Zij is nooit een gehele geestelijke verlating.*

Hoe diep zij ook gaat, hoe lang zij ook duurt, hoe smartelijk zij ook is; al kan men het zelf niet meer bezien en al zou men ook zeggen: "Neem Uw Heilige Geest niet van mij." Er is geen afval der heiligen.

f. *Zij is niet te bepalen of te beperken in de verschillende werkingen.*

De ene meer, de ander minder; soms op de staat der genade, soms op de daden der genade; soms meer op de vruchten, soms meer in het begin, soms meer in de voortzetting en soms meer in het einde.

g. *Zij is niet te begrijpen in haar diepte en smart.*

De geschapen en gevallen natuur kan zulks niet vatten, die zal zich wel verzetten, maar niet onderwerpen.

h. *Zij is niet te doordragen in haar verschillende gevallen.*

Al is men kind, jongeling, man of vader in de genade en al heeft men zich in verleden tijden door God daaruit zien bevrijden, het kan niet worden doordragen zonder

verborgen ondersteuning van de God der genade in Christus door Zijn Geest, al kan men het zelf niet onderscheiden.

i. *Zij is niet te overwinnen door de verlatene, al wordt ze bestreden.*

Al is het dat men er door gekweld wordt en al zucht men er tegen, buiten Christus wordt ze niet overwonnen.

j. *Zij is niet te bezien in haar nut.*

Dit is wel iets van haar gewichtigste, wanneer ze tegenwoordig is.

Dit zijn gewichtige zaken. Er is onderscheid in ze te lezen, te bespreken, te beschrijven, te beoordelen en in ze practicaal te doorleven.

* En dan niet te kunnen, onderscheiden, *enerzijds*, of de hoogste trap van *algemene* genade verheerlijkt is, waardoor een grote verandering is teweeggebracht en een breken met gewichtige zaken en enige vrucht en blijdschap genoten wordt, vergezeld van een aanmatigende kennis van Christus in het Evangelie en een opklimmen tot het middel zonder een buigen onder het recht en een afdalen van het middel tot en in ons. En bij al deze dingen een achteruitgang, een openbaring, terugkering tot het vorige leven, tot de stroom van de vijandschap, tot de grens van de wanhoop en een openbaar komen, hoever het met algemene genade kan gaan. Wie zal zeggen wat bij zulke mensen gebeurt? De ene verhardt in de zonde, de andere berooft zich van het leven, nog weer een ander wordt door en tot God bekeerd.

* Of *anderzijds* dat er een beginsel van waarzaligmakende genade in en om Christus' wille door Woord en Geest in zulk een mens verheerlijkt is en welke mens in beginsel een zuivere openbaring heeft van hetgeen de mens in Adam geworden is. Die dus zijn schuld, Gods recht en zijn doodstaat recht heeft leren kennen, in beginsel een omkomen in alles wat buiten Christus is, een openbaren van Christus in het Evangelie, een bedekken van de schuld, vrede en blijdschap op grond van Christus' gerechtigheid, een aanklevend leven, een stil, verborgen, werkzaam leven, enig bijblijven van zoete uitlatingen en de noodzakelijkheid om in en door Christus met een Drie-enig God verzoend te worden, ook bij ogenblikken als een ongeredde en ongelukkige in zichzelf is. O, dat levendige gemis en die levendige betrekking gewaar te worden en dat zachtjes, langzamerhand of schielijk door een tussenkomend leven of tussenkomende daden of bijzondere zonden, toegeven of meeleven, dat vorige leven kwijnend, zuchtend, veroordeeld, zo diep in verlating komt, dat men noch wortel, noch stam, noch tak, noch blad en noch vruchten meer onderscheidenlijk bezien kan. Maar daartegenover is het of zonde, vlees en wereld in hun openbaring naar voren komen en uitbreken. En men na de daad beschuldigd en veroordeeld in benauwdheid weent, daar men de Geest zo bedroefd heeft. En de satan daar spot.

Maar heeft zulk een nog ogenblikken dat hij zichzelf veroordeelt, de schuld beweend en betreurt en niet uitbreekt in daden, maar klagend en wenend en zuchtend tot God mag vluchten en komt hij dan eens alleen, dan laat het zich niet zeggen, hoe dan de satan op de been is.

II. Nu gaan wij over om ten tweede stellenderwijs te spreken.

De oorzaken

De geestelijke verlating heeft onzerzijds wel een middellijke oorzaak, waarom Jehovah de zoete en zalige familiale uitlatingen van Zijn Heilige Geest inhoudt. Wie kan de oorzaken onzerzijds noemen? Toch vallen altijd de *middellijke* oorzaken aan onze zijde. Om er enige te noemen: hoe is het in onze harten gesteld in de dagen van genot, licht, gunst, gaven, bidden, spreken en welvaren? Zo iemand let op de heimelijkheid van zijn hart, welke niet in woorden uit te drukken is, maar hetgeen God en hij zelf toch weet. Is hij goed gesteld, dan denkt en maakt hij iets goeds van dat goed, om iets tussen hem en Christus te plaatsen, om heimelijk Christus van Zijn ambten te beroven en iets aan zichzelf toe te schrijven. En is hij niet goed gesteld, dan probeert hij het door goedgevoelen te maken; zo is zijn hart altijd bezig zonden te vergaderen.

En hoe denkt hij van zichzelf en zijn naaste, van zijn genade en eens anders genade, van zijn gebed en eens anders gebed, van zijn spreken en eens anders spreken; hoe fijn zijn hierin zijn listen geslepen, al durft hij de Christus nog roemen en noemen. En waar blijft hij met zijn afhankelijkheid in hart, in huis en het inleven; en wat helpt hij zich dikwijls met doorleefd leven en begint zo zachtjes het afhankelijke, het eenvoudige en het worstelen van het geestelijke leven te verminderen.

Begeven wij ons op ander terrein: wat te doen en wat te laten, om dus eindelijk wat te worden! En dan het verzwakken, het vermengen, God en de wereld, de strijd wat ontduiken, wat vaster in het geloof, wat ruimer in de wereld, wat meelevend en wat toegeven en dus het eenvoudige stilletjes beginnen af te keuren. En dan begint men met gaven en gemoedelijkheden, hoge evangelische vluchten in woorden te vertonen, de Geest in zichzelf te bedroeven en ook in een ander. Waar zal ik beginnen en eindigen om zonder bijzondere oorzaken op te zoeken en dagelijkse zwakheden niet naar voren te brengen, maar de oorzaak der verlating altijd middellijk bij zichzelf te vinden en het onmiddellijke bij Jehovah Zelf; om Wie dus nooit te verdenken in Zijn trouw, liefde of macht. Hoewel God Zelf ook om wijze redenen en oorzaken, al zijn er geen dadelijke oorzaken, Zich kan onttrekken tot de verheerlijking van Zichzelf en het nut Zijner kinderen.

De gewaarwordingen

De geestelijke verlating openbaart zich in een smartelijk gevoel, het intrekken van de zalige uitlatingen van Gods liefde, het verbergen van Zijn vriendelijk aangezicht, van het gewaar worden van zalige ondersteuning. Zijn Vaderlijke gunst, onderwijzingen, tegenwoordigheid, de kussen van Zijn heilige mond, de oplossing Zijner verborgenheden, de samenstemming der gedachten, de samenspreking der zaken en der werken, de opnemings in Zijn gemeenschapsleven, dat innerlijke gebedsleven, dat geloven, dat hopen, dat in de liefde delen en in de vrede, in de gemeenschap met de Drie Goddelijke Personen, met de strijdende en triomferende kerk; dat met Hem

handelen over de ziel in en na de dood, over de uitbreiding van Zijn Koninkrijk, het laatste oordeel, de opstanding des vleses en het eeuwige leven.

O, waar zal ik beginnen en eindigen. De smart, de smart van dat gemis, hoe zo een ziel dan gesteld is; roepen en geen antwoord, zoeken en niet vinden. De gewaarwording niet alleen van het smartelijke gevoel van hetgeen hij mist, maar ook de opwellingen der zonden en de inwerpsels des satans, het vreselijke ongeloof en de aantastingen van het Godsbestaan, van het Goddelijke doen en het twisten met zijn eigen Schepper en het wegzinken tot op de grenzen van de wanhoop. Wie zal het uitspreken?

En toch, bij ogenblikken de betrekking en de behoefte om uit zulk een toestand verlost te worden. Maar het smartelijkste in dit alles is het aantasten van God Zelf. Want al had zulk een ziel hier alles in de tijd en wist hij dat hij niet in de verdoemenis zou komen, *daar gaat het dan niet over* en daarmee was hij ook niet gered.

Maar o, als er een ogenblik aanbreekt, dat hij die verlating rechtvaardigt. O, dat eeuwige wonder Gods, dat God door Zijn souvereine genade hem bearbeit, dat hij het rechtvaardig keurt, al zou God hem eeuwig verlaten, dewijl hij God van Zijn eer heeft beroofd, om het zo uit te drukken en zichzelf van alle gunst en gemeenschap berooft! O, dat innerlijke en hartelijke buigen, billijken, ja dat omhelzen en lieven van die Goddelijke en souvereine weg, dat onvoorwaardelijke afstand doen van alles buiten God, ja ook van zichzelf.

En dan dat eeuwige wonder dat God Zichzelf verheerlijkt in de uitvoering van al Zijn deugden en hem de zaligheid en de gunst en de gemeenschap nader en klaarder doet geloven dan ooit tevoren en hij nu iets begint te leren van de nuttigheid van de verlating en de verberging, wijzende op de heilige jaloezie die God met betrekking op Zijn eer oefent. En dat Hij de ziel door tussenkommende verlatingen en verbergingen en verduisteringen vatbaar maken wil voor meerdere, verborgene, grote en zuivere genade.

God wil hem dus leren daar hartelijk om te vragen en ook Hem oprecht daarvoor te erkennen, en zichzelf ook diep vernederen en verfoeien, daar hij zo weinig wist en toch zoveel sprak en zijn woorden en gaven zijn praktijk overvleugelden en hij God durfde noemen en zichzelf bedoelde. En ten andere hem nu ook doet zien, dat God langs zulke wegen bezig was om de wonden te genezen, die bedekt waren en waar hij met zijn genot overheen leefde.

O, dat smartgevoel van zijn dwaasheid en dat hoog gevoelen van God, Die nu zo goedertieren met hem handelde in de verberging, om hem in de onderlegde zelfkennis, de fijne en verborgen listen van zijn eigen hart als een doorweefsel van zelfbedoelingen te doen kennen, hoe de oude mens en satan samenspannen, gemoed en verstand, doch gevaarlijk en op een gewichtig punt Christus van Zijn eer beroven, maar waar nu God Zelf vanuit die duisternis in Zijn licht komt te brengen en hem eens doet zien het nut van die verlating, Zijn doel en Zijn eer, gegrond in Zijn lust en Zijn eer.

Zie Jesaja 54 : 6, 7 en 8. *Want de Heere heeft u geroepen als een verlaten vrouw en bedroefde van geest; nochtans zijt gij de huisvrouw der jeugd, hoewel gij versmaad zijt geweest, zegt uw God. Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen; In een*

kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de Heere uw Verlosser.

Als deze zaken doorleefd worden, verstaat men iets van de geestelijke verlatingen en de redenen daarvan.

- Ten eerste: omdat men Jehovah kende met waarzaligmakende kennis in Zijn gunst en in Zijn gemeenschap; want als dat er niet was of in zuiverheid er niet was, zou gemis geen gemis en smart geen smart zijn in het gewaar worden van het gemis.
- Ten tweede: nu moest men dat missen en in dat gemis zag men het nut er niet van, maar kwam in de smart en kon het niet dragen. O, de innerlijke smart, de grote nood, de beleving ervan, de tegenstand er tegen, het godsdienstig weefsel van binnen en van buiten, de uitbreiding en de verheffing! En al ziet men de kinderen in de handen der vijanden komen en al bestrijdt men ook grote en grove dwalingen, evenwel ziet men het diep verval in de praktijk der godzaligheid niet; een noemen van het oude en een beroepen op het echte en toch een missen van het beleven ervan! *Och, dat mijn hoofd water ware, en mijn oog een springader van tranen, om recht wenende te verkeren.*

Maar de Heere regeert. Hij zal Zijn kerk bewaren, maar zal vlees en godsdienst niet sparen, doch Zijn oven en vuur hebben. Al duurt het nog uren dagen of jaren, Hij weet Zijn tijd. Hij zal het echte van het onechte scheiden, al zou een andere Pilatus nog zeggen: 'Ben ik een Jood? Uw eigen volk heeft U aan mij overgeleverd.' Want dat geslacht is van binnen en buiten niet dood.

Ds. J. Fraanje